

Na osnovu člana 83. stav 1. Zakona o veterinarstvu ("Službeni glasnik RS", broj 91/05),
Ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede donosi

Pravilnik o utvrđivanju Programa sistematskog praćenja rezidua farmakoloških, hormonskih i drugih štetnih materija kod životinja, proizvoda životinjskog porekla, hrane životinjskog porekla i hrane za životinje

*Pravilnik je objavljen u "Službenom glasniku
RS", br. 91/2009 od 6.11.2009. godine.*

Član 1.

Ovim pravilnikom utvrđuje se Program sistematskog praćenja rezidua farmakoloških, hormonskih i drugih štetnih materija kod životinja, proizvoda životinjskog porekla, hrane životinjskog porekla i hrane za životinje, koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo.

Član 2.

Pojedini izrazi upotrebljeni u ovom pravilniku imaju sledeće značenje:

- 1) *beta-agonisti* jesu agonisti, odnosno ekscitatori beta-adrenoreceptora;
- 2) *gazdinstvo* jeste objekat i prostor u kome se drže i uzgajaju životinje;
- 3) *grupa životinja* označava skup životinja iste vrste, iste starosne kategorije, uzgajanih na jednom gazdinstvu, u isto vreme i pod istim uslovima držanja;
- 4) *životinja* označava životinjsku vrstu koja se koristi za proizvodnju hrane u skladu sa posebnim propisom;
- 5) *nadležni organ* jeste ministarstvo nadležno za poslove veterinarstva (u daljem tekstu: Ministarstvo);
- 6) *nedozvoljene supstance ili proizvodi* jesu supstance ili proizvodi čija je primena na životinjama zabranjena zakonskim ili podzakonskim propisima;
- 7) *nedozvoljeno tretiranje* jeste upotreba nedozvoljenih supstanci ili proizvoda, odobrenih supstanci ili proizvoda u druge svrhe od onih za koje su odobrene i/ili upotreba na način drugačiji od propisanog;
- 8) *ovlašćena laboratorija* jeste laboratorija ovlašćena od strane Ministarstva za obavljanje ispitivanja službenih uzoraka na prisustvo rezidua;
- 9) *rezidue* jesu ostaci supstanci sa farmakološkim delovanjem ili njihovih metabolita, kao i drugih supstanci koje mogu zaostati u proizvodima životinjskog porekla, a za koje je dokazano ili postoji sumnja da su škodljivi po zdravlje ljudi;
- 10) *službeni uzorak* jeste uzorak koji uzima Ministarstvo u svrhu ispitivanja prisustva rezidua ili supstanci pri čemu mora da se navede količina uzetog uzorka, metoda uzimanja uzorka, vrsta i kategorija životinje od koje je uzet uzorak, pol i poreklo životinje ili proizvoda životinjskog porekla.

Član 3.

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaju da važe odredbe čl. 179-192. Pravilnika o načinu obavljanja veterinarsko-sanitarnog pregleda i kontrole životinja pre klanja i proizvoda životinjskog porekla ("Službeni list SFRJ", broj 68/89, "Službeni list SCG", broj 10/03 i "Službeni glasnik RS", broj 44/07).

Član 4.

Ovaj pravilnik stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Broj 110-00-00222/2009-09

U Beogradu, 30. oktobra 2009. godine

Ministar,
dr **Saša Dragin**, s.r.

PROGRAM SISTEMATSKOG PRAĆENJA REZIDUA FARMAKOLOŠKIH, HORMONSKIH I DRUGIH ŠTETNIH MATERIJA KOD ŽIVOTINJA, PROIZVODA ŽIVOTINJSKOG POREKLA, HRANE ŽIVOTINJSKOG POREKLA I HRANE ZA ŽIVOTINJE

1. Radi otkrivanja i praćenja rezidua supstanci, odnosno grupa supstanci koje su navedene u Prilogu 1 Supstance ili grupe supstanci čije se rezidue određuju u okviru monitoringa (u daljem tekstu: Prilog 1), koji je odštampan uz ovaj program i čini njegov sastavni deo, sprovodiće se sistematsko praćenje rezidua farmakoloških, hormonskih i drugih štetnih materija kod životinja, proizvoda životinjskog porekla, hrane životinjskog porekla i hrane za životinje (u daljem tekstu: monitoring) na mestima uzgoja životinja i proizvodnje proizvoda i hrane životinjskog porekla i hrane za životinje, i to nad:

- 1) živim životinjama, njihovim ekskretima, telesnim tečnostima i tkivima;
- 2) proizvodima životinjskog porekla;
- 3) hrani za životinje i vodi za napajanje životinja.

2. U cilju obezbeđivanja otkrivanja grupa rezidua ili supstanci prema vrsti i kategoriji životinja navedenih u Prilogu 2 Supstance ili grupe supstanci čije se rezidue određuju prema vrsti životinja, hrani za životinje, uključujući i vodu za napajanje životinja i proizvodima životinjskog porekla (u daljem tekstu: Prilog 2), koji je odštampan uz ovaj program i čini njegov sastavni deo, sprovodiće se mere za otkrivanje prisustva supstanci kod životinja, u vodi za napajanje životinja i na svim mestima gde se životinje uzgajaju ili drže, kao i mere za otkrivanje prisustva rezidua supstanci navedenih u Prilogu 2. u živim životinjama, njihovim ekskretima i telesnim tečnostima, kao i u tkivima životinja i proizvodima kao što su meso, mleko, jaja i med.

3. Monitoring obuhvata:

1) mere kod pravnog i fizičkog lica, odnosno preduzetnika koje je uključeno u proizvodnju životinja i proizvoda životinjskog porekla (u daljem tekstu: proizvođač) i pravnog i fizičkog lica, odnosno preduzetnika koji nije proizvođač (u daljem tekstu: posrednik);

- 2) mere službene kontrole, i to:
 - (1) uzimanje uzoraka i laboratorijsko ispitivanje,
 - (2) postupak u slučaju pozitivnog nalaza,
 - (3) mere u slučaju nedozvoljenog postupanja,
 - (4) mere u slučaju uvoza iz drugih zemalja.

I. MERE KOD PROIZVOĐAČA I POSREDNIKA

U cilju sprovođenja mera za otkrivanje prisustva supstanci, odnosno grupa supstanci koje su navedene u Prilogu 1 kod proizvođača, neophodno je da:

1) objekti u kojima se životinje uzgajaju i stavljaju u promet, kao i objekti za klanje i proizvodnju proizvoda životinjskog porekla budu registrovani, odnosno odobreni u skladu sa posebnim propisima.

2) Proizvođači i posrednici dužni su da:

(1) uzgajaju i stavljaju u promet životinje ili proizvode životinjskog porekla koji ne sadrže rezidue koje prelaze maksimalno dozvoljene količine supstanci,

(2) uzgajaju i stavljaju u promet životinje ili proizvode životinjskog porekla koji ne sadrže tragove zabranjenih supstanci,

(3) primenjuju veterinarske lekove pod nadzorom veterinara i da se pridržavaju uputstava veterinara i proizvođača lekova o načinu upotrebe i o propisanoj karenci, kao i da o tome vode evidenciju i čuvaju je na gazdinstvima u skladu sa zakonom,

(4) u evidenciji iz podtačke (3) ove tačke od strane veterinara budu upisani podaci o datumu, vremenu i načinu bilo kog propisanog ili primenjenog tretiranja, kao i o identifikaciji lečene životinje i vremenu trajanja karence,

(5) u proizvodnji koriste samo one životinje za koje njihov proizvođač ili posrednik može garantovati da je od poslednjeg lečenja do stavljanja u promet proteklo propisano vreme karence,

(6) merama samokontrole obezbede da životinje ili proizvodi životinjskog porekla koji se unose u objekat za klanje životinja, obradu i preradu primarnih proizvoda životinjskog porekla ne sadrže nivoe rezidua koji prelaze maksimalno dozvoljene količine, kao i da ne sadrže tragove zabranjenih supstanci ili proizvoda.

3) Proizvođači i posrednici moraju da u promet stavljaju samo:

(1) životinje kojima nisu davane zabranjene supstance ili proizvodi, ili životinje koje nisu nedozvoljeno tretirane,

(2) životinje kojima su davane dozvoljene supstance ili proizvodi i kod kojih je proteklo propisano vreme karence,

(3) proizvode koji potiču od životinja iz podtač. (1) i (2) ove tačke.

II. MERE SLUŽBENE KONTROLE

U bilo kojoj fazi proizvodnje, skladištenja i prometa životinja, proizvoda životinjskog porekla i hrane za životinje Ministarstvo može da metodom slučajnog izbora i bez prethodne najave sprovodi mere službene kontrole, i to:

1) u toku proizvodnje, rukovanja, skladištenja i prometa proizvoda koji mogu sadržati supstance iz Priloga 1 Grupa A - Supstance koje imaju anabolički efekat i nedozvoljene supstance;

2) u bilo kojoj fazi proizvodnje, skladištenja i prometa hrane za životinje;

3) u toku uzgoja i držanja životinja i proizvodnje, skladištenja i prometa proizvoda životinjskog porekla.

Službena kontrola sprovodi se radi otkrivanja prisustva zabranjenih supstanci ili proizvoda koji mogu sadržati supstance navedene u Prilogu 1 Grupa A - Supstance koje imaju anabolički efekat i nedozvoljene supstance koje se primenjuju na životinjama u svrhu tova ili nedozvoljenog tretiranja na gazdinstvu.

U slučaju sumnje na nedozvoljeno tretiranje životinja veterinarski inspektor zahteva od proizvođača ili posrednika, odnosno veterinara bilo kakvu dokumentaciju kojom se opravdava priroda primenjenog tretiranja životinja.

Kada se na osnovu sprovedenog postupka utvrdi nedozvoljeno tretiranje ili utvrdi da su korišćene nedozvoljene supstance ili proizvodi, veterinarski inspektor sprovodi:

1) kontrolu životinja na gazdinstvu uključujući i kontrolu gazdinstava koja su povezana sa takvim gazdinstvima, a ako je potrebno i službeno uzorkovanje;

2) uzimanje uzoraka hrane za životinje i vode za napajanje životinja na gazdinstvu, a u slučaju životinja iz akvakulture i uzorke vode iz koje se izlovljavaju;

3) druge kontrole koje su potrebne radi utvrđivanja porekla nedozvoljenih supstanci ili proizvoda tretiranih životinja.

Službena kontrola sprovodi se i kada nalaz rezidua supstanci navedenih u Prilogu 1 grupa B - Veterinarski lekovi i kontaminanti prelazi maksimalno dozvoljene količine propisane nacionalnim propisom ili međunarodnim standardom.

1. Uzimanje uzoraka i laboratorijsko ispitivanje

U toku službene kontrole uzorci se uzimaju u skladu sa Prilogom 3 Obim i učestalost uzorkovanja (u daljem tekstu: Prilog 3) koji je odštampan uz ovaj program i čini njegov sastavni deo, radi ispitivanja u ovlašćenim laboratorijama.

U slučaju supstanci navedenih u Prilogu 1 Grupa A - Supstance koje imaju anabolički efekat i nedozvoljene supstance, svaki pozitivni nalaz dobijen primenom rutinske metode ispitivanja mora biti potvrđen od strane ovlašćene referentne laboratorije primenom referentne, odnosno potvrdne metode.

Za svaku supstancu, u slučaju osporavanja nalaza na osnovu protivrečnih rezultata ispitivanja, nalaze mora potvrditi nacionalna referentna laboratorija za predmetnu supstancu ili reziduu.

Kada se daje odobrenje za stavljanje veterinarskog leka u promet koji je namenjen za vrste životinja koje se koriste za proizvodnju mesa ili drugih proizvoda životinjskog porekla za ishranu ljudi, Ministarstvo će propisati i proslediti nacionalnoj referentnoj laboratoriji rutinske metode ispitivanja ("screening") za utvrđivanje rezidua.

2. Postupak u slučaju pozitivnog nalaza

U slučaju pozitivnih rezultata ispitivanja na prisustvo rezidua u količini većoj od maksimalno dozvoljene, veterinarski inspektor mora bez odlaganja da:

- 1) identifikuje životinju i gazdinstvo porekla ili isporuke;
- 2) prikupi sve podatke o ispitivanju i rezultatima ispitivanja;
- 3) utvrdi na gazdinstvu porekla ili isporuke životinje razloge prisustva rezidua i izvor supstanci ili proizvoda na mestu proizvodnje, rukovanja, skladištenja, tretiranja ili prometa;
- 4) obezbedi da životinja od koje su uzeti uzorci bude jasno označena i da ne sme napustiti gazdinstvo do dobijanja rezultata ispitivanja;
- 5) sprovodi druge radnje i mere koje smatra potrebnim.

U slučaju kada se utvrdi nedozvoljeno tretiranje, veterinarski inspektor mora bez odlaganja da:

- 1) identifikuje životinju i gazdinstvo porekla ili isporuke;
- 2) prikupi sve podatke o ispitivanju i rezultatima ispitivanja;
- 3) utvrdi na gazdinstvu porekla ili isporuke životinje razloge prisustva rezidua i izvor supstanci ili proizvoda na mestu proizvodnje, rukovanja, skladištenja, tretiranja ili prometa;
- 4) obezbedi da životinja od koje su uzeti uzorci bude jasno obeležena dodatnom vidljivom službenom oznakom ili identifikacijom;
- 5) obezbedi da životinja od koje su uzeti uzorci ne sme napustiti gazdinstvo do dobijanja rezultata ispitivanja;
- 6) obezbedi da se uzme službeni uzorak iz statistički reprezentativnog uzorka, na međunarodno priznati naučno zasnovan način;
- 7) sprovede druge radnje i mere koje smatra potrebnim.

U slučaju ponovljenog prekoračenja maksimalno dozvoljene količine rezidua i ako se životinje ili proizvodi životinjskog porekla stavljaju u promet, veterinarski inspektor mora da sprovede ili naredi pojačano ispitivanje na životinjama i proizvodima životinjskog porekla sa gazdinstva, odnosno objekta za klanje, obradu, preradu, prikupljanje odnosno skladištenje u periodu od najmanje šest meseci, s tim da se proizvodi životinjskog porekla i trupovi životinja zadržavaju do dobijanja rezultata ispitivanja uzoraka.

Svaki trup, odnosno proizvod životinjskog porekla u kome su prema rezultatima ispitivanja utvrđene količine rezidua veće od maksimalno dozvoljenih, nisu bezbedni za javnu potrošnju.

O rezultatima ispitivanja i sprovedenim merama iz st. 1, 2. i 3. ove tačke veterinarski inspektor obaveštava Ministarstvo.

Ministarstvo vodi posebnu evidenciju o rezultatima ispitivanja, nalazima rezidua zabranjenih supstanci ili proizvoda ili rezidua supstanci u količinama većim od maksimalno dozvoljenih količina i sprovedenim merama iz st. 1, 2. i 3. ove tačke.

3. Mere u slučaju nedozvoljenog postupanja

Za vreme trajanja mera iz tačke 2. ovog poglavlja životinje ne smeju napustiti gazdinstvo porekla, niti smeju biti predate drugom licu, osim pod službenim nadzorom i uz primenu potrebnih mera u zavisnosti od vrste utvrđene supstance ili utvrđenih supstanci.

Ako je nakon uzorkovanja koje je sprovedeno u skladu sa tačkom 2. stav 2. ovog poglavlja potvrđen slučaj nedozvoljenog tretiranja životinja, ili životinje čiji je nalaz pozitivan, odmah na licu mesta se moraju zaklati ili uz odgovarajuću veterinarsku potvrdu, odmah otpremiti na klanje u objekat za klanje, a zatim u objekat za neškodljivo uklanjanje u skladu sa posebnim propisom.

Veterinarski inspektor mora uzeti ili narediti uzimanje i ispitivanje uzoraka svih sumnjivih životinja sa gazdinstva na kome je utvrđeno nedozvoljeno postupanje o trošku vlasnika.

Ako je polovina ili više uzoraka, uzetih pri reprezentativnom uzorkovanju koje je sprovedeno u skladu sa tačkom 2. stav 2. ovog poglavlja pozitivna, vlasniku ili držaocu životinja se može omogućiti izbor da se ispitaju sve prisutne životinje koje su sumnjive na gazdinstvu ili klanje takvih životinja.

U periodu od najmanje sledećih 12 meseci, sva gazdinstva istog vlasnika podležu strožijem ispitivanju na utvrđene rezidue.

Ako proizvođač, odnosno posrednik na gazdinstvu sprovodi organizovani sistem samokontrole, rezultati takve kontrole neće se uzimati u obzir u periodu od 12 meseci u kojem se sprovodi strožije ispitivanje na utvrđene rezidue na tom gazdinstvu.

Ovim kontrolama podležu i sva gazdinstva i objekti iz istog lanca snabdevanja životinjama i hranom za životinje kome pripada i gazdinstvo porekla ili isporuke.

U slučaju sumnje ili postojanja dokaza da su životinje namenjene klanju bile podvrgnute nedozvoljenom tretiranju ili da su im davane neodobrene supstance ili proizvodi, u objektu za klanje životinja, veterinarski inspektor mora da:

1) organizuje odvojeno klanje ovih životinja od životinja iz drugih proizvodnih partija koje dolaze u objekat za klanje;

2) zadrži trupove i unutrašnje organe i sprovede sva uzorkovanja potrebna za otkrivanje zabranjenih ili neodobrenih supstanci ili proizvoda;

3) u slučaju pozitivnih rezultata ispitivanja, naloži da se trupovi i unutrašnji organi neškodljivo unište u odgovarajućim objektima u skladu sa posebnim propisom, bez mogućnosti naknade.

U slučaju sumnje ili postojanja dokaza da su životinje tretirane dozvoljenim supstancama, ali da do vremena klanja nije proteklo propisano vreme karence, veterinarski inspektor mora da odloži klanje životinja, dok ne utvrdi da količina rezidua ne prelazi maksimalno dozvoljene količine, s tim da to odlaganje ne može biti kraće od karence utvrđene odobrenjem za stavljanje supstance ili proizvoda u promet ili od vremena utvrđenog posebnim propisom.

U slučaju prinudnog klanja ili kada je infrastruktura ili oprema u objektu za klanje takva da se klanje ne može odložiti, kao i kada je to potrebno radi dobrobiti životinja, životinje se mogu zaklati pre isteka zabrane ili vremena odlaganje iz stava 9. ove tačke, a meso i unutrašnji organi se zadržavaju do nalaza službenih kontrola u objektu.

Samo meso i iznutrice u kojima količina rezidua ne prelazi maksimalno dozvoljene količine mogu se koristiti za ishranu ljudi.

Veterinarski inspektor proglašava neupotrebljivim za ishranu ljudi trupove i proizvode u kojima količina rezidua prelazi dozvoljene granice određene posebnim propisima.

Ako se potvrdi da se na gazdinstvu ili u proizvodnom objektu čuvaju, koriste ili proizvode nedozvoljene supstance ili proizvodi, Ministarstvo privremeno ukida sva ovlašćenja ili odobrenja izdata za objekat, na rok u kome se objekat podvrgava strožijem službenom nadzoru.

U slučaju ponavljanja radnji iz stava 13. ove tačke, objektu se trajno zabranjuje rad i briše se iz registra objekata.

Protiv osobe odgovorne za stavljanje u promet zabranjenih supstanci ili proizvoda, neodobrenih supstanci ili proizvoda, primenu odobrenih supstanci ili proizvoda na životinjama u svrhe drugačije od propisanih, Ministarstvo preduzima mere propisane zakonom.

Proizvođač ili posrednik dužan je da saraduje i omogući veterinarskom inspektoru sprovođenje propisanih mera službene kontrole.

4. Mere u slučaju uvoza iz drugih zemalja

Države iz kojih se u Republiku Srbiju uvoze životinje ili proizvodi životinjskog porekla namenjeni za ishranu ljudi, moraju imati istovetan sistem kontrole rezidua.

Veterinarski inspektor može da uzme uzorke od živih životinja, odnosno uzorke proizvoda životinjskog porekla iz uvoza i da ih pošalje u ovlašćenu laboratoriju radi ispitivanja prisustva rezidua.

U slučaju da se utvrdi da su u svrhu lečenja uvezenih životinja korišćene nedozvoljene supstance ili proizvodi ili se utvrdi prisustvo navedenih supstanci i proizvoda u jednoj proizvodnoj partiji ili delu partije uvezenih proizvoda životinjskog porekla koji potiču sa istog gazdinstva ili iz istog objekta, veterinarski inspektor preduzima sledeće mere:

1) dostavlja Ministarstvu informacije o vrsti supstance ili proizvoda i nameni uvezene partije životinja ili proizvoda;

2) sprovodi dodatno uzorkovanje svake partije životinja ili proizvoda životinjskog porekla sa istog gazdinstva, odnosno objekta porekla;

3) privremeno zadržava sledećih 10 pošiljaka istog porekla, uz naplatu depozita za troškove ispitivanja rezidua u reprezentativnom uzorku iz svake partije ili dela partije.

Kada se nakon sprovedenog dodatnog uzorkovanja svake partije životinja ili proizvoda životinjskog porekla sa istog gazdinstva, odnosno objekta porekla utvrdi prisustvo nedozvoljenih supstanci ili proizvoda ili njihovih rezidua, zavisno od prirode utvrđenog prekršaja i s njim povezanim rizikom, pod nadzorom veterinarskog inspektora preduzeće se jedna od sledećih mera:

- 1) vraćanje predmetne pošiljke u zemlju porekla;
- 2) neškodljivo uništavanje;
- 3) korišćenje u druge svrhe.

Uvoznik može da odluči, bez odštete ili naknade, o primeni mera iz stava 4. ove tačke.

O rezultatima ispitivanja koje je sprovedeno dodatnim uzorkovanjem svake partije životinja ili proizvoda životinjskog porekla sa istog gazdinstva, odnosno objekta porekla veterinarski inspektor obaveštava Ministarstvo, koje na osnovu tih podataka obaveštava zemlju porekla pošiljke, uz zahtev da se preduzmu potrebne mere, kako bi se utvrdili uzroci prisustva i poreklo rezidua nedozvoljenih supstanci ili proizvoda i o tome dostavi službena informacija.

PRILOG 1

SUPSTANCE ILI GRUPE SUPSTANCI ČIJE SE REZIDUE ODREĐUJU U OKVIRU MONITORINGA

GRUPA A - Supstance koje imaju anabolički efekat i nedozvoljene supstance:

Podgrupa 1. Stilbeni, derivati stilbena i njihove soli i estri

Podgrupa 2. Antitireoidne supstance

Podgrupa 3. Steroidi

Podgrupa 4. Laktioni rezorcilne kiseline uključujući zeranol

Podgrupa 5. Beta-agonisti

Podgrupa 6. Supstance navedene u posebnom propisu o najvećim dozvoljenim količinama rezidua veterinarsko medicinskih proizvoda u hrani životinjskog porekla

GRUPA B - Veterinarski lekovi i kontaminanti:*

Podgrupa 1. Antibakterijske supstance uključujući sulfonamide i kvinolone

Podgrupa 2. Drugi veterinarski lekovi:

(a) Antihelmintici

(b) Kokcidistatici, uključujući nitroimidazole

(c) Karbamati i piretroidi

(d) Sedativi

(e) Nesteroidni antiinflamatorni lekovi

(f) Druge farmakološki aktivne supstance

Podgrupa 3. Druge supstance i zagađivači okoline

(a) Organohlorna jedinjenja uključujući PCB-e

(b) Organofosforna jedinjenja

(c) Hemijski elementi

(d) Mikotoksini

(e) Boje

(f) Drugo

* Uključujući i neodobrene supstance koje mogu da se koriste u veterinarske svrhe.

**SUPSTANCE ILI GRUPE SUPSTANCI ČIJE SE REZIDUE
ODREĐUJU PREMA VRSTI ŽIVOTINJA, HRANI ZA ŽIVOTINJE,
UKLJUČUJUĆI I VODU ZA NAPAJANJE I PROIZVODIMA
ŽIVOTINJSKOG POREKLA**

GRUPE SUPSTANCI	Goveda, ovce, koze, svinje, konji	Živina	Životinje iz akvakulture (riba, rakovi, školjke, glavonošci, mekušci)	Mleko	Jaja	Meso kunića i meso divljači,** gajena divljač (farmski uzgoj)	Med
A1	h	h	h			h	
2	h	h				h	
3	h	h	h			h	
4	h	h				h	
5	h	h				h	
6	h	h	h	h	h	h	
B1	h	h	h	h	h	h	h
2a	dž	h	h	h		h	
b	h	h			h	h	
c	h	h				h	h
d	dž						
e	h	h		h		h	
f							
3a	h	h	h	h	h	h	h
b	h			h			h
c	h	h	h	h		h	h
d	h	h	h	h			
e			h				
f							

** Kada je u pitanju divljač iz prirode ispituju se samo hemijski elementi

OBIM I UČESTALOST UZORKOVANJA

Ovim prilogom definiše se najmanji broj životinja po vrstama od kojih treba uzeti uzorke i najmanji broj uzoraka proizvoda životinjskog porekla koje treba analizirati. Svaki uzorak se može analizirati na prisustvo jedne ili više supstanci.

1. Obim i učestalost uzorkovanja goveda

Broj životinja koje treba u jednoj godini ispitivati na sve vrste rezidua i supstanci, mora biti najmanje 0,4% od ukupnog broja goveda zaklanih u prethodnoj godini, i to:

Grupa A - Supstance koje imaju anabolički efekat i nedozvoljene supstance (u daljem tekstu: Grupa A) - 0,25% podeljeno na sledeći način:

- polovina uzoraka mora se uzorkovati od živih životinja na mestu držanja na gazdinstvu; (25% uzoraka uzetih za ispitivanje supstanci iz Grupe A Podgrupa 5, može se uzeti od hrane za životinje, vode za napajanje, itd.);

- polovina uzoraka mora se uzorkovati u objektu za klanje životinja.

Svaka podgrupa Grupe A mora se svake godine ispitati na najmanje 5% od ukupnog broja uzoraka uzorkovanih za ispitivanje supstanci iz Grupe A.

Broj uzoraka za svaku podgrupu Grupe A raspoređuje se prema iskustvu i prema postojećim podacima o korišćenju pojedinih supstanci.

Grupa B - Veterinarski lekovi i kontaminanti (u daljem tekstu: Grupa B) - 0,15% podeljeno na sledeći način:

- 30% uzoraka mora se ispitati na supstance iz Grupe B Podgrupa 1;

- 30% uzoraka mora se ispitati na supstance iz Grupe B Podgrupa 2;

- 10% uzoraka mora se ispitati na supstance iz Grupe B Podgrupa 3.

Broj uzoraka za ispitivanje supstanci iz Grupe B, raspoređuje se prema iskustvu i prema postojećim podacima o korišćenju pojedinih supstanci.

2. Obim i učestalost uzorkovanja svinja

Broj životinja koje treba u jednoj godini ispitati na sve vrste rezidua i supstanci, mora biti najmanje 0,05% od ukupnog broja svinja zaklanih u prethodnoj godini, sa sledećim rasporedom:

Grupa A: 0,02% od broja životinja koje treba ispitati.

Pored uzorkovanja koje se sprovodi u objektu za klanje životinja, dodatno se na mestu gde se životinje drže i/ili uzgajaju, ispituju: uzorci vode za napajanje, hrane za životinje, fecesa ili svih drugih odgovarajućih matriksa uzorkovanih tako da se u jednoj godini uzorkovanjem obuhvati najmanje jedno gazdinstvo na 100 000 zaklanih svinja u prethodnoj godini.

Svaka podgrupa Grupe A mora se svake godine ispitati na najmanje 5% od ukupnog broja uzoraka uzorkovanih za ispitivanje supstanci iz Grupe A.

Broj uzoraka za svaku podgrupu Grupe A raspoređuje se prema iskustvu i prema postojećim podacima o korišćenju pojedinih supstanci.

Grupa B: 0,03% podeljeno na sledeći način:

- 30% uzoraka mora se ispitati na supstance iz Grupe B Podgrupa 1;

- 30% uzoraka mora se ispitati na supstance iz Grupe B Podgrupa 2;

- 10% uzoraka mora se ispitati na supstance iz Grupe B Podgrupa 3.

Broj uzoraka za ispitivanje supstanci iz Grupe B, raspoređuje se prema iskustvu i prema postojećim podacima o korišćenju pojedinih supstanci.

3. Obim i učestalost uzorkovanja ovaca i koza

Broj životinja koje treba u jednoj godini ispitati na sve vrste rezidua i supstanci, mora biti najmanje 0,05% od ukupnog broja ovaca i koza starijih od tri meseca, zaklanih u prethodnoj godini, i to:

Grupa A: 0,01% od broja životinja koje treba ispitati.

Svaka podgrupa Grupe A mora se svake godine ispitati na najmanje 5% od ukupnog broja uzoraka uzorkovanih za ispitivanje supstanci iz Grupe A.

Broj uzoraka za svaku podgrupu Grupe A raspoređuje se prema iskustvu i prema postojećim podacima o korišćenju pojedinih supstanci.

Grupa B: 0,04% podeljeno na sledeći način:

- 30% uzoraka mora se ispitati na supstance iz Grupe B Podgrupa 1;
- 30% uzoraka mora se ispitati na supstance iz Grupe B Podgrupa 2;
- 10% uzoraka mora se ispitati na supstance iz Grupe B Podgrupa 3.

Broj uzoraka za ispitivanje supstanci iz Grupe B, raspoređuje se prema iskustvu i prema postojećim podacima o korišćenju pojedinih supstanci.

4. Obim i učestalost uzorkovanja konja

Broj uzoraka određuje Ministarstvo prema proceni situacije u zemlji (sumnja na upotrebu zabranjenih supstanci, drugi nastali problemi).

5. Obim i učestalost uzorkovanja živine (brojleri, koke nosilje, ćurke i ostala živina)

Jedan uzorak živine sastoji se od jedne ili više životinja zavisno od zahteva metoda ispitivanja.

Za svaku kategoriju živine (uključujući brojlere, koke nosilje, ćurke i drugu živinu) broj uzoraka koji se mora uzeti svake godine iznosi najmanje jedan uzorak na 200 tona godišnje proizvodnje (klanične mase). U slučaju kada je godišnja proizvodnja određene kategorije živine veća od 5 000 tona, svaka grupa supstanci mora se ispitati u najmanje 100 uzoraka.

Raspodela uzoraka obavlja se na sledeći način:

Grupa A: 50% od ukupnog broja uzoraka.

Od navedenog broja 1/5 uzoraka uzima se na gazdinstvu.

Najmanje 5% uzoraka od ukupnoga broja uzoraka koji se uzimaju u svrhu ispitivanja rezidua iz Grupe A, mora se svake godine ispitati na ostatke supstanci iz svake pojedine podgrupe Grupe A.

Broj uzoraka za svaku podgrupu Grupe A raspoređuje se prema iskustvu i prema postojećim podacima o korišćenju pojedinih supstanci.

Grupa B: 50% od ukupnog broja uzoraka podeljeno na sledeći način:

- 30% uzoraka mora se ispitati na supstance iz Grupe B Podgrupa 1;
- 30% uzoraka mora se ispitati na supstance iz Grupe B Podgrupa 2;
- 10% uzoraka mora se ispitati na supstance iz Grupe B Podgrupa 3.

Broj uzoraka za ispitivanje supstanci iz Grupe B, raspoređuje se prema iskustvu i prema postojećim podacima o korišćenju pojedinih supstanci.

6. Obim i učestalost uzorkovanja ribe i proizvoda akvakulture

1) Riba iz uzgajališta

Uzorak predstavlja jedna ili više riba, zavisno od veličine ribe i zahteva metoda ispitivanja.

Broj uzoraka koji se godišnje mora uzeti je najmanje jedan uzorak na 100 tona godišnje proizvodnje.

Supstanca koja će se ispitivati, mora biti odabrana prema najverovatnijoj učestalosti primene te supstance.

Raspodela uzoraka obavlja se na sledeći način:

Grupa A: jedna trećina od ukupnog broja uzoraka.

Svi uzorci se moraju uzeti iz ribnjaka, u svim fazama proizvodnje, uključujući i ribu, koja je spremna da bude stavljena u promet za ishranu ljudi.

Grupa B: dve trećine od ukupnog broja uzoraka:

- po mogućstvu iz ribnjaka, riba koja je spremna za stavljanje u promet za ishranu ljudi;
- u objektu za preradu ili na mestu veleprodaje/skladišta ribe, gde se uzimaju uzorci sveže ribe, s tim da se pri uzimanju uzoraka moraju prikupiti svi potrebni podaci kako bi se u slučaju pozitivnih rezultata ispitivanja, moglo utvrditi poreklo ribe.

2) Ostali proizvodi akvakulture

Kada postoje razlozi za sumnju da se veterinarski lekovi ili hemijska sredstva primenjuju na ostalim proizvodima akvakulture ili kada postoji sumnja na zagađenje okoline, ostali proizvodi akvakulture moraju biti obuhvaćeni planom uzorkovanja, kao dodatni uzorci onim uzorcima kojim su obuhvaćene ribe iz uzgajališta, proporcionalno njihovoj proizvodnji.

7. Umanjeni obim ispitivanja

Obim ispitivanja propisan za objekte za klanje ili za mesta prve prodaje životinja akvakulture i proizvoda akvakulture, može se umanjiti ako gazdinstvo ili uzgajalište porekla ili isporuke pripada jednom sistemu epizootološkog nadzora ili je merama samokontrole obezbeđeno da životinje koje se unose u objekat za klanje životinja, obradu i preradu primarnih proizvoda životinjskog porekla ne sadrže nivoe rezidua koji prelaze maksimalno dozvoljene količine kao i da ne sadrže tragove zabranjenih supstanci ili proizvoda.

8. Obim i učestalost uzorkovanja mleka

1) Kravlje mleko

Svaki službeni uzorak sirovog mleka veterinarski inspektor mora uzeti na način da se uvek može dokazati gazdinstvo porekla sirovog mleka.

Mogu se uzeti samo uzorci sirovog mleka, i to:

- na gazdinstvu iz zbirnog kontejnera;
- u mlekari pre pražnjenja transportne cisterne.

Količina uzorka zavisi od zahteva metoda laboratorijskih ispitivanja.

Broj uzoraka koji se godišnje mora uzeti je najmanje jedan uzorak na 15 000 tona godišnje proizvodnje, sa minimumom od 300 uzoraka.

Raspodela uzoraka obavlja se na sledeći način:

- 70% uzoraka mora se ispitati na prisustvo rezidua veterinarskih lekova i to tako da se svaki uzorak ispita na najmanje četiri različita jedinjenja iz najmanje tri grupe od Grupe A Podgrupa 6, Grupe B Podgrupa 1, Grupe B Podgrupa 2 tačka (a) i Grupa B Podgrupa 2 tačka (e);
- 15% uzoraka mora se ispitati na prisustvo rezidua iz Grupe B Podgrupa 3;
- 15% uzoraka raspoređuje se na osnovu procenjenog stanja u zemlji (sumnja na upotrebu zabranjenih supstanci, drugi nastali problemi).

2) Mleko drugih vrsta životinja (koze, ovce, kobile)

Broj uzoraka mleka drugih vrsta životinja određuje se na osnovu proizvodnje i identifikovanih problema. Ovi uzorci se uključuju kao dodatni u plan uzorkovanja kravljeg mleka.

9. Obim i učestalost uzorkovanja jaja

1) Kokošija jaja

Svaki službeni uzorak jaja, veterinarski inspektor mora uzeti na način da se uvek može dokazati gazdinstvo porekla jaja.

Uzorci se uzimaju na gazdinstvu ili centru za sortiranje i pakovanje jaja (najmanje 30%). Jedan uzorak se sastoji od najmanje 12 jaja, a u skladu sa metodom ispitivanja.

Broj uzoraka koji se godišnje mora uzeti je najmanje jedan uzorak na 1 000 tona godišnje proizvodnje, sa minimumom od 200 uzoraka:

- 70% uzoraka mora se ispitati na najmanje jedno jedinjenje iz svake od sledećih grupa: Grupa A Podgrupa 6, Grupa B Podgrupa 1 i Grupa B Podgrupa 2 tačka (b);
- 30% uzoraka raspoređuje se na osnovu procenjenog stanja, ali mora da uključi supstance Grupe B Podgrupa 3 tačka (a).

2) Jaja drugih vrsta životinja

Broj uzoraka jaja drugih vrsta životinja određuje se na osnovu proizvodnje i utvrđenih problema. Ovi uzorci se uključuju kao dodatni u plan uzorkovanja kokošijih jaja.

10. Obim i učestalost uzorkovanja kunića

Svaki službeni uzorak veterinarski inspektor mora uzeti na način da se uvek može dokazati gazdinstvo porekla kunića.

Uzorci se uzimaju na gazdinstvu ili u objektima za klanje životinja upisanim u Registar objekata. Dodatno se mogu uzimati uzorci hrane i vode za napajanje na gazdinstvu u cilju kontrole primene neodobrenih supstanci.

Godišnje se mora uzeti 10 uzoraka na 300 tona godišnje proizvodnje (klanične mase) za prvih 3000 tona proizvodnje i jedan uzorak na svakih narednih 300 tona.

Raspodela uzoraka obavlja se na sledeći način:

Grupa A - 30% od ukupnog broja uzoraka.

Od tog broja 70% uzoraka se mora ispitati na supstance iz Grupe A Podgrupa 6, a 30% na ostale podgrupe Grupe A

Grupa B - 70% od ukupnog broja uzoraka podeljeno na sledeći način:

- 30% uzoraka mora se ispitati na supstance iz Grupe B Podgrupa 1;

- 30% uzoraka mora se ispitati na supstance iz Grupe B Podgrupa 2;

- 10% uzoraka mora se ispitati na supstance iz Grupe B Podgrupa 3.

Broj uzoraka za ispitivanje supstanci iz Grupe B, raspoređuje se prema iskustvu i prema postojećim podacima o korišćenju pojedinih supstanci.

11. Obim i učestalost uzorkovanja gajene divljači

Uzorci se uzimaju u objektima za obradu gajene divljači, pri čemu se mora obezbediti sledljivost životinja ili njihovog mesa do gazdinstva porekla.

Količina uzorka zavisi od zahteva metoda laboratorijskih ispitivanja.

Dodatno se mogu uzimati uzorci hrane i vode za napajanje životinja na gazdinstvu u cilju kontrole primene neodobrenih supstanci.

Godišnje se mora uzeti najmanje 100 uzoraka.

Raspodela uzoraka obavlja se na sledeći način:

Grupa A - 20% od ukupnog broja uzoraka.

Većinu uzoraka ispitati na prisustvo supstanci iz Grupe A Podgrupa 5 i Grupe A Podgrupa 6.

Grupa B - 70% od ukupnog broja uzoraka podeljeno na sledeći način:

- 30% uzoraka mora se ispitati na supstance iz Grupe B Podgrupa 1;

- 30% uzoraka mora se ispitati na supstance iz Grupe B Podgrupa 2 tač. (a) i (b);

- 10% uzoraka mora se ispitati na supstance iz Grupe B Podgrupa 2 tač. (c) i (e);

- 30% uzoraka mora se ispitati na supstance iz Grupe B Podgrupa 3.

10% uzoraka raspoređuje se prema iskustvu i prema postojećim podacima o korišćenju pojedinih supstanci.

12. Obim i učestalost uzorkovanja divljači iz prirode

Uzorci se uzimaju na punktu za prikupljanje odstreljene divljači ili u objektu za obradu odstreljene divljači, pri čemu se mora obezbediti sledljivost do mesta gde je divljač ulovljena.

Količina uzorka zavisi od zahteva primenjene metode laboratorijskih ispitivanja.

Godišnje se mora uzeti najmanje 100 uzoraka koji se ispituju na hemijske elemente.

13. Obim i učestalost uzorkovanja meda

Uzorci se mogu uzeti u bilo kojoj tački proizvodnog lanca, pod uslovom da se može utvrditi poreklo i mesto primarne proizvodnje meda.

Količina uzorka zavisi od zahteva primenjene metode laboratorijskih ispitivanja.

Godišnje se mora uzeti 10 uzoraka na 300 tona godišnje proizvodnje za prvih 3000 tona proizvodnje i jedan uzorak na svakih narednih 300 tona.

Raspodela uzoraka obavlja se na sledeći način:

Grupa B Podgrupa 1 i Grupa B Podgrupa 2 tačka (c) - 50% od ukupnog broja uzoraka;

Grupa B Podgrupa 3 tač. (a), (b) i (c) - 40% od ukupnog broja uzoraka.

10% uzoraka raspoređuje se prema iskustvu i prema postojećim podacima o korišćenju pojedinih supstanci.

Pri ispitivanju meda vrši se ispitivanje na prisustvo mikotoksina.